דרש רבי אבינא לסילתיה . יקטון רבי אבינא סלו על כתיפו למזונותיו להולאת הדרך ויולך לו אצל רב הונא רבו כי על פיו ומזונותיו יזכה בתמיה בלא קנין: **דאמר ר"ש** . בפרק מי שאחזו (לקמן דף עב:): **גיטו** . דשכיב מרע: **כמתנתו כו'** . ומיהה יליפין אקן ממ, דמה גיטו אע"ג דלא פריש "הנו" עוקמין כדתקן במתניתין "ביולא בקולר, ובמסוכן" אף מתנתו כו': **נאמר מיתה מי איכא** . לאחר שמת מי מגרשה, ובשעת מיתה הוחזקה ליבם ולהא מילתא היכי נדמיכהו: **אמר ר' אבא** . לאו הכי אתקיף אלא הא קשיא ליה אדר' זירא דאמר קנה רבי אבינא להא מתנה דגניבא: **במקום** . שצייר לגרמיה מידי אינו כמלוה מחמת מיתה הואיל וחס על פרנסת עצמו והרי היא כמתנת בריא: ופרכינן מכלל דרב הונא סבר דלא בעי קנין: **דמלוה מחמת מיתה הוא** . שהיה יודע שהיולא בקולר אינו חוזר: **הכי קשיא ליה** . היכי נקני: **חמרא לא אמר** . הכא ליה חמרא בארבע מאה זוזי: **דמי חמרא לא קאמר** . הכא ליה לרבע מאה זוזי מדמי חמרא דעימא לזבוני חמרא ומיתב ליה: **מחמרא קאמר** . זוזי מחמרא קאמר דיתבו ליה וכי עושין מעות מיין: **כדי לייפות את כחו** . לקך לא פירש זו ולא זו כדי לייפות את כחו שיהא לו כל היין שלו אחריות אלא אם תמן לו יין" אם החמיץ מן היין מאה חביות היו היורשין אומרים לו "שלך החמיץ" ולא אמר "דמי חמרא" ומכרו ממנו קצת ואבדו המעות אומרים לו אבדו מעותיך הלכך אמר "מחמרא" דמשמע יין ודאי שהכל אחריות לו: **מתני' כל השומע קולו** . ופירש שמו ומה שיריו: **גמ' מידתויי לידמו** . פעמים שעושין עצמם כדמות אדם: **כבולא** . לל: **גרם טיל** . שמתכוונת היא לקלקלה שהנשא בגנב זה ותאסר על בעלה: **בשעת הסכנה** . כגון זה שמסוכן לגנות ואם לא עכשיו אימתי: **אלין מכירין** . אם זהו שפירש שמו: **מתני' ריש לשחק כם** . הואיל ולא אמר מנו: **אם מעצמו נפל הרי זה גט** . דדעתו מתמילה היתה לכך וסופו הויה והוה ליה כמפרש ומסוכן: **גמ' מעשה לשחור** . ריש מגלה לא אמר כלום ואח"כ נתן חילוק בין מעצמו נפל ובין דחתו הרוח: **מי משני מינים ברא שליח במקום אבא** . דלא מקפיד בהי מינייהו, ומעיקרא להאי ברא נמי שוויה שליח ונכשיו שמת האב יאמר לה הכן הזה ותבירו שהרי הלך הבעל למדינת הים: **מתני' אמר לשנים מנו גט לאשתי** . אע"ג דלא אמר "כתבו ותנו" הרי אלו יתחמו בעצמן ולא יאמרו לעדים אחרים לחתום דלאו בית דין מינהו לגזות על אחרים אלא עדים שוויהו ובגמרא מפרש על כתב הגט אם יכולין לגזות לסופר אחר לכתוב או הם עצמם לריכין לכתבו: **אמר** לשנים כתבו ותנו גט כו' ואמרו לסופר וכתב וחתמו הן מהו . הוה מלי למיבעי באומר לשנים תנו בלא כתבו דתנו לשנים בלא כתבו ככתבו ותנו דמי ושמא נקט כתבו ותנו לרבותא: והאמר

דרא רבי אבינא לסילתיה ואזל לגבי דרב הונא דביה *דאמר רב הונא **גיטו כמתנתו** מה מתנתו אם עמד חוזר אף גיטו אם עמד חוזר **ומה** גיטו אע"ג דלא פריש כיון דאמר "כתבו" אע"ג דלא אמר "תנו" אף מתנתו כיון דאמר "תנו" אע"ג דלא קנו מינה, מתקיף לה **רבי אבא** אי מה מתנה ישנה לאחר מיתה אף גט ישנו לאחר מיתה? הכי השתא בשלמא מתנה איתה לאחר מיתה אלא גט לאחר מיתה מי איכא, אלא רבי אבא הכי קא קשיא ליה מתנת שכיב מרע במקצת היא *ומתנת שכ"מ במקצת בעיא קנין, מכלל דרב הונא סבר לא בעיא קנין והא קי"ל דבעיא קנין? שאני הכא דמצווה מחמת מיתה הוא, מכלל דר' אבא סבר מצוה מחמת מיתה בעיא קנין והא קי"ל דלא בעי קנין? אלא רבי אבא הכי קא קשיא ליה: חמרא לא קאמר, דמי חמרא לא קאמר, מחמרא קאמר ואינך מחמרא כדי לייפות את כחו, שלחו מתם מחמרא כדי לייפות את כחו: **מתני'** *מי שהיה מושלך לבור ואמר כל השומע את קולו יכתוב גט לאשתו הרי אלו יכתבו ויתנו: **גמ'** *ולירחוש שמא שד הוא? א"ר יהודה כשראו לו דמות אדם, אינהו נמי אדמויי אידמו? דרחזו ליה בבואה, אינהו נמי אית להו בבואה? דרחזו ליה *בבואה דבבואה, ודלמא אינהו נמי אית להו? א"ר חנינא לימדני יונתן *בני בבואה אית להו, בבואה דבבואה לית להו, ודלמא צורה היא: תנא דבי רבי ישמעאל **ובשעת הסכנה כותבין ונותנין אע"פ שאין מכירין:** **מתני'** *הבריא שאמר כתבו גט לאשתי רצה לשחק בה, מעשה בבריא אחד שאמר כתבו גט לאשתי ועלה לראש הגג ונפל ומת אמר רשב"ג: אם מעצמו נפל הרי זה גט אם הרוח דחתו אינו גט: **גמ'** מעשה לסתור: חסורי מיחסרא והכי קתני אם *הוכיח סופו על תחילתו הרי זה גט ומעשה נמי בבריא שאמר כתבו גט לאשתי ועלה לראש הגג ונפל ומת ואמר רשב"ג: אם מעצמו נפל הרי זה גט אם הרוח דחתו **ואינו גט** ההוא גברא דעל לבי כנישתא אשכח מקרי ינוקא ובריה דיתבי, ויתיב אינישׁ אחרינא גבייהו, אמר להו: בי תרי מינייכו נכתבו גיטא לדביתהו לסוף שכיב מקרי ינוקא, מי משוו אינשי ברא שליחא במקום אבא-או-לא: רב נחמן אמר לא משוו אינשי ברא שליחא במקום אבא" רב פפי אמר "משוו אינשי ברא שליחא במקום אבא", אמר רבא "הילכת' משוו אינשי ברא שליח במקום אבא: **מתני'** *אמר לשנים "תנו גט לאשתי" או מהיה דהיה מושלך בבור כו' ומקני מלוין הן בבורות כדרך שמלוין בשדות:

אמר לשנים כתבו ותנו גט כו' ואמרו לסופר וכתב וחתמו הן ומת . פי' היה מושלך בבור שאין אדם יכול לראותו ולהכירו מי הוא ואמר אני פלוני בן פלוני כל השומע קולי יכתוב גט לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו אע"פ שלא ראוהו: ודלמא שד הוא אי נמי צורה הוא ותחבולה לקלקלה ואסיקנא תנא דבי ר' ישמעאל בשעת הסכנה כגון זה שמסוכן למות בבור ואם לא עכשיו אימתי מוכיח על הקול וכותבין ונותנין אע"פ שאין מכירין אם הוא זה שפירש שמו: הבריא שאמר כתבו גט לאשתי רצה לשחק בה. . כגון שלא אמר כתבו ותנו ומעשה בבריא שאמר כתבו גט לאשתי ועלה לראש הגג ונפל ומת ואמרו חכמים אם מעצמו נפל הרי זה גט שידע בעצמו שהיה חלוש הרבה ואינגלאי מילתא שהרי נפל ומת ואם הרוח דחפתו אינו גט שלא מחמת חליו נפל: מעשה לסתור מחסרא והכי קתני ואם הוכיח סופו על תחילתו הרי זה גט ומעשה נמי בבריא וכו'. הוא גברא דעל לבי כנישתא אשכח מקרי ינוקי ובריה דיתבו ויתיב אינישׁ אחרינא גבייהו אמר להו בי תרי מינייכו ליכתבו גיטא לדביתהו לסוף שכיב מקרי ינוקי מי משוו אינשי שליחא ברא במקום אבא אי לא רב נחמן אמר לא משוו אינישׁ שליחא ברא במקום אבא ומעיקרא לא איכון אלא לאבוה ולהאי אינישׁ אחרינא והשתא דמית אבוה בטלה השליחות . ורב פפא אמר משוו אינישׁ שליחא ברא במקום אבא וכל תרי מינייהו כשרין לכותבו ולהלכתא משוו אינישׁ שליחא

דמי חמרא לא קאמר . וא"ת כי אמר נמי דמי חמרא הוי דבר שלא בא לעולם כדאמרינן בפרק האומר משקלי (ערכין דף כ:) גבי דמי שור זה עלי עולה ומוקי לה באומר לכשיבואו דמיו יקדשו ופריך והא אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם ומשום דאמר לכשיבואו אבל אמר דמי שור זה עלי עולה משמע התם דלא חשיב זה דבר שלא בא לעולם אלא הוי כמו דקל לפירותיו דבעי למימר יקדש השור לדמיו וה"נ כי אמר דמי חמרא בעי למימר שיהא היין קנוי לו לדמיו אי נמי כאן היה דמי יין שכבר נמכר ויין שלא נמכר והכי קאמר דמי חמרא שכבר נמכר לא קאמר וגם חמרא העומד למכור לא קאמר: **כדי** ליפות כחו . פירש בקונטרס שיהא כל היין שלו באחריות שאם אמר תנו לו יין אם החמיצה חביות אחת מן היין היו יורשין אומרים לו שלך החמיץ וגרלה שלא רצה לומר שיהא כל ההפסד שלו דמן הדין אין לו להפסיד אלא לפי החשבון והשתא דכולו אחריות אינו מפסיד כלל וא"ת ורב הונא מה הולכך להסמיכנו כיון דאמר תנו ותנו"ג דלא קנו מינה הא פשיטא דמתנת שכיב מרע בכולה אי מנה מחמת מיתה דלא בעינן קנין ואומר ריב"ם דאיצטריך ליה לאסמויכינן דאפי' יולא בקולר כמו עובדא דגניבא דמייתי עלה יש לו דין שכיב מרע דכל היכא דמוציא כתבו כמו תנו יש לו דין זה:

כל השומע קולו כו' . אע"פ דאמרינן בפרק אין בין המודר (נדרים דף לו:) גבי מודר הנאה מחבירו דאורס לו תרומתו לדעתו ודייק בגמרא לדעתו דמאן אי לימא לדעתא דידיה מאן שוויה שליח אלא דבעל הכרי הא קא מהני ליה דעבד שליחותיה ומוקי לה באומר כל הרוצה לתרום יבא ויתרום ולאו משום דכי אמר הכי לאו שליחותיה עביד דבתרומה בעינן שליחות אלא לענין מודר הנאה דוקא לא חשיב שליחות שיחשב בכך כמהנה ליה כיון שלא נזה לו לעצמו אי שמא יש לחלק דהכא לא קאמר כל הרוצה לכתוב אלא כל השומע דייהד יחדיה למי ששומע קולו:

ולירחוש שמא שד הוא . דוקא בבור לו אותו שעומד על ראש ההר ורלהו בפרק בתרא דיבמות (דף קכב.) ואסור לאדם שיתן שלום לחבירו בשדה דבמגילה (דף ג.) כעין עובדא דיהושע שרלה אוהו וחרבו שלופה בידו כל כי האי גוונא חיישינן שמא שד הוא אבל בעיר מותר ליתן שלום לחבירו ומכירו בלילה או לעדים לומר בלילה כתבו גט לאתתי ולא חיישינן, וכן משמע בירושלמי דפירקין דמייתי עלה ומשיתין על פי בת קול ומפרש והוא דחזו בבואה ומפרש הלא דמימא בשדות אבל בעיר אע"פ שלא ראה בבואה של אדם ופריך

נא א מיי' פ"ח מהל' זכייה הל"ב סמג עשין סב טוש"ע מו"מ סי' רנ סעי' ח:
נב ב מיי' שם סמג שם טוש"ע חו"מ סי' רנב סעי' ל:
נג ג מיי' שם הלע"ז סמג שם טוש"ע חו"מ סי' רנ סעי' ד:
נד ד מיי' שם הל"ז טוש"ע שם סעי' ז וסי' רנ סעי' כ:
נה ה מיי' שם פי"ח הל' ח סמג עשין סג טוש"ע חו"מ סי' רנ סעי' יג:
נו ו מיי' פ"ב מהל' גירושין הל' יג סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קמח סעי' יח:
נז ז טוש"ע שם:
נח ח מיי' שם הל"ב סמג שם טוש"ע שם וסי' קב סעי' ג:
נט ט מיי' שם סמג שם טוש"ע אה"ע סי' קמח סעי' טז:
ס י מיי' שם הל"ג טוש"ע שם סעי' יז:
סא כ מיי' שם פ"ע הל' ל סמג שם טוש"ע שם סעי' כא וסעי' כב:

תוספות רי"ד

ובתרומה מעשר של דמאי. גבינא יוצא בקולר היה כי קנסיק אמר להו [הבו] ד' מאה זוזי לרבי אבינא מחמרא דפחר פקוד א"ר זירא דרא ר' אבינא לסלתיה ולויזל לגביה דרב הונא רבית פי' ישים מזונותיו בסלו ויולך אצל רב הונא רבו והוא יקיים מתנתו אע"פ שהיתה בדבור בעלמא בלא קנין דאמר רב הונא גיטו כמתנתו מה מתנתו אם עמד חוזר אף גיטו אם עמד חוזר פי' שכיב מרע שנתן גם לאשתו סתם אע"פ שלא אמר אם מתו אם הבריא ועמד מהליו חוזר בו וגיטו בטל דאגן מהדי דלא יהב לה ניפא אלא מחמת פחד מיתה ושלא תהא זקוקה ליבם כדאמרי' במתנתו שאם עמד חוזר בו הכי נמי אמרי' בגיטו: ומה גיטו אע"ג דלא פריש כיון דאמר כתבו אע"ג דלא אמר תנו אף מתנתו כיון דאמר תנו אע"ג דלא קנו מינה. פי' מצינו בש"ס שכל דבריו כבתובין וכמסורין דמי אבל ביוצא בקולר לא מצינו [גבי מתנה רק גבי] גיטו תנן דסני ליה באופר כתובו ומהקישא דרב הונא דמקיש לזה ילפי' דכל מידי דבגט כשר בכתבו בלחוד במתנה נמי כשר בתנו בלחוד אע"ג דלא קנו מינה ואע"ג דקי"ל מתנת ש"ס במקצת בעיא קנין האי הוי כמצווה מחמת מיתה דאפילו במקצת לא בעי קנין. כתני' מי שהיה מושלך בבור ואמר כל השומע קולי יכתוב גם לאשתו הרי אלו יכתבו ויתנו הבריא שאמר כתבו גם לאשתי רצה לשחק בה ומעשה בבריא שאמר כתבו גם לאשתי ועלה לראש הגג ונפל

נוסח אחר (אלא מצינות פיזק)

נוסח אחר

מהגה

ג' נסיונות להיות מהו קושיית ר' אבא על דברי רב הונא שפתי קנין המתנה

נוסח

אם יש מצה שבריא שאמר כתבו גט לאשתי ולא אמר "תנו" ובכל זאת יכתבו ויתנו

נוסח

האם אדם יכול בן בחיים שנמצא אביו להיות שליח להכין גט

נוסח

אנשים שנתקבלו להכין ולתת גט לאשה דא יכולים להדבין בקיה גט דאמרי' שיעשו אז ובזיק שיכתבו לו גט

גליון הש"ס

תוד"ה ולירחוש כו' להכירו ומכירו . לשון ומכירו לאו מוכן לי דכיון דלא מיישיב בעיר לשד מה לריך לשיות מכירו וכי אין מוחנין שלום לשדים שאינו מכירו: (ר"ג ב"ב ג' ב' ד"ה ד"ה)

נוסח אחר: "בי ג' ד"ה"

שייך לעמוד ב